

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์สาธารณะ :

ศึกษากฎหมายรัฐวิสาหกิจการประปาส่วนภูมิภาค

ชื่อผู้เขียน : นายเอกศักดิ์ อธิธิติวุฒ

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2544

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ตัณศิริ	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ชูณรงค์ศักดิ์ บวรนนท์กุล	

การประปาส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการประปา โดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งดำเนินการธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณสุขปโภค โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐ และสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งหากพิจารณาตามภารกิจแล้ว ถือได้ว่าการประปาส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการในลักษณะของการให้บริการสาธารณะโดยเป็นบริการขั้นพื้นฐานที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้อุปโภคและบริโภคน้ำสะอาด

ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุภารกิจของการประปาส่วนภูมิภาคนั้นการประปาส่วนภูมิภาคจำเป็นต้องใช้ที่ดินเพื่อให้ได้มาซึ่งแหล่งน้ำเพื่อการผลิตและวางท่อจำหน่ายน้ำประปาในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นพื้นที่ราชพัสดุ ที่เทศบาล สุขาภิบาล การรถไฟ กรมทางหลวง ที่สาธารณะอื่น ๆ หรือพื้นที่ใด ๆ ของเอกชน ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินงานของการประปาส่วนภูมิภาคคือ พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 มาตรา 30 ได้ให้อำนาจในการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตและการวางท่อเพื่อส่งน้ำประปาไปยังพื้นที่บุคคลหรือพื้นที่ในความดูแลขององค์กรใด ๆ เพื่อให้บริการน้ำ

อันเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการอุปโภคบริโภค และสุขอนามัย โดยอาศัยหลักการว่าเจ้าของพื้นที่นั้นเป็นผู้ได้รับประโยชน์ด้วย อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของการประปาส่วนภูมิภาคในปัจจุบันเริ่มประสบปัญหาและอุปสรรคมากขึ้นทั้งกับนิคมอุตสาหกรรม องค์การที่เป็นหน่วยงานของรัฐและกับเอกชนทั่วไป และมีกฎหมายมารองรับสิทธิส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้นทำให้ข้อพิพาทเพิ่มมากขึ้น จากการที่การประปาส่วนภูมิภาคได้อาศัยหลักในมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 เป็นแนวทางในการดำเนินการก่อให้เกิดปัญหาในปัจจุบันคือ ปัญหาบทบัญญัติของการประปาส่วนภูมิภาคขัดกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ปัญหาค่าเช่า ค่าทดแทนและการกำหนดค่าทดแทน และปัญหาข้อพิพาทในกรณีการใช้ที่ดินซึ่งอยู่ในความดูแลของหน่วยราชการอื่น โดยในปัญหาแรกนั้นเป็นการที่การประปาส่วนภูมิภาคเข้าไปใช้พื้นที่ของเอกชนเพื่อวางท่อโดยไม่ได้ออกกฎหมายเวนคืน และไม่จ่ายค่าทดแทน หากชนวัดท่อที่วางไม่เกิน 80 ซม. อีกทั้งการประปาส่วนภูมิภาคยังมีสิทธิห้ามบุคคลใด ๆ รวมถึงเจ้าของที่ดินด้วย สร้าง ปลุกสร้างหรือเข้าไปใช้ประโยชน์ใด ๆ ในพื้นที่ที่การประปาส่วนภูมิภาคได้วางท่อดังกล่าวอันเท่ากับเป็นการรอนสิทธิเจ้าของทรัพย์สินด้วย ซึ่งขัดกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ปัญหาที่สองเป็นการที่การประปาส่วนภูมิภาคอาศัยอำนาจตามกฎหมายโดยในการผลิต การส่ง การจำหน่ายน้ำประปา มีอำนาจที่จะเดินท่อ และติดตั้งอุปกรณ์ไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามที่ดินนั้น หากบริเวณที่กำหนดเป็นสิ่งปลูกสร้าง ดันไม้ต่าง ๆ แล้ว การประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจรื้อถอนสิ่งที่สร้างหรือทำขึ้น หรือตัดฟันต้นไม้หรือพืชผลอื่น ๆ ได้ โดยต้องจ่ายค่าทดแทนในการใช้ที่ดินและในการรื้อถอนหรือตัดฟันแล้วแต่กรณีให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง กรณีการดำเนินการเช่นนี้จะกำหนดค่าทดแทนอย่างไรยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน และปัญหาที่สามเป็นกรณีที่การประปาส่วนภูมิภาคจำเป็นต้องอาศัยแหล่งน้ำเพื่อการผลิต ซึ่งหากเป็นแหล่งน้ำสาธารณะ และในเขตเทศบาลแล้วจะมีกฎหมายหลายฉบับควบคุมดูแลอยู่ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการใช้กฎหมายไปใช้บังคับได้

ผลจากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรจะได้มีการแก้ไขข้อคำเพิ่มเติม
ในบทบัญญัติของกฎหมายการประปาส่วนภูมิภาค เพื่อให้การประปาส่วนภูมิภาค
สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของเอกชนอย่างยืดหยุ่น มีการจัดทำโดยการกำหนด
บรรทัดฐานในการจ่ายค่าทดแทน และปรับปรุงบทบัญญัติบางประการให้สามารถใช้ที่
ดินทั้งของรัฐและเอกชน โดยอาศัยภารกิจการประปากับภารกิจอื่น ๆ เช่น การคุ้มครอง
สิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อการดำเนินการของการประปาส่วนภูมิภาคได้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ต่อไป

ABSTRACT

**Thesis Title : Legal Problems on Land Use for Public : A Case Study on
State Enterprise of the Provincial Water Works Authority**

Student's Name : Mr. Ekasak Ittisith

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2001

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Prasert Tansiri Chairperson
2. Mr. Tanansak Borwornnuntakul

The Provincial Water Works Authority is the state enterprise as an corporate organization establishing for water work for public not only the water sources management but also conduct any concerning activities as such. The mission of this organization based on the elementary public service on water supply for public hygiene and general water use in daily life

To accomplish the aims of task, The Provincial Water Works Authority are inevitable to exploit land use for water supplying to product water and run on the pipe in any area such as royal land, municipal land. The main law, the Provincial Water Works Authority Act B.E. 2522 section 30, allows the organization to search the water sources for production and lining the water pipe in any places which ownering by the private as well as the Public organization to service water for consuming and using on the basic principle that the owners of such areas would be getting the advantage in such conduct .

Be that as it may, the obstacles and problems in the proceduring of the Provincial Water Works Authority are more increasing due to the passing laws concerning the guarantee of individual's rights especially for the properties.

As for referring to section 30 of such act to use for success the task, there are relevant problems as follows;

Firstly, The provision of the Provincial Water Works Authority Act conflicted with the current constitution. The cause of this problem was the Provincial Water Work Authority claimed section 30 of the act to employ, in particular, to line the pipe sizing not bigger than 80 c.m., in the private land without the compulsory purchase and pay the appropriate compensation. This is as the violation of the ownership of property which the constitution guaranteed.

Secondly, There is an any appropriate benchmark to pay the compensation. This problem concerned the building and any activities to contribute in lining the pipe; The Provincial Water Works Authority claimed the act of power to cut and damage anything or manage any matter in any land for the lined up pipe to take care in water transportation on line by paying the proper compensation. However, there are no any criteria to pay for such damage exactly.

Thirdly, The problem of land using under the control of the public institutions. In some area, especially the public areas in urban, there are several laws and organization such as manicipal, public royal land, etc., taking care such the land. In case of using such a land by the Provincial Water Works Authority will lead to not only the coordinating but also the use of concerning laws properly.

The suggestion from this study are (there should be) amending legal clauses in some provisions of The Provincial Water Works Authority Act for flexibility to use land for working by referring the coincidence of mixing tasks such as the protection of environment, setting the appropriate criteria for compensation including improve the relevant regulations to ability to use the private and public land for water work obviously.